

Høringsuttalelse til ny forskriftsbestemmelse om miljø i regelverket om offentlige anskaffelser

BYK/INKV ESARK-03-201601643-25

Hva saken gjelder:

Nærings- og fiskeridepartementet har sendt på høring et forslag om en ny forskriftsbestemmelse om miljø i regelverket om offentlige anskaffelser. Bestemmelsen planlegges tatt inn i de nye anskaffelsesforskriftene (Forskrift om offentlige anskaffelser, Forskrift om innkjøpsregler i forsyningssektorene og Forskrift om konsesjonskontrakter).

Høringsfristen er 10. februar 2017.

Høringsbrevet og høringsnotatet fra departementet følger som vedlegg til saken.

Nærmere om forslaget til ny miljøbestemmelse

Følgende tekst er foreslått tatt inn i den nye forskriften om offentlige anskaffelser:

§ 7-5 a. Minimering av miljøbelastning

Oppdragsgiveren skal legge vekt på å minimere miljøbelastningen ved sine anskaffelser og kan stille miljøkrav og kriterier i alle trinn av anskaffelsesprosessen der det er relevant og knyttet til leveransen. Der miljø brukes som tildelingskriterium, bør det minimum vektas 30 %.

Tilsvarende bestemmelse, med konkretisering av hvilke oppdragsgivere som er omfattet, er foreslått tatt inn i de to andre nye anskaffelsesforskriftene.

Formålet med den nye forskriftsbestemmelsen er at den skal være et nyttig virkemiddel i arbeidet med å redusere miljøbelastningene ved anskaffelser. Departementet legger til grunn at oppdragsgiverne må gå gjennom sin anskaffelsespraksis for å kartlegge hvor det er mest å hente på å stille gode og effektive miljøkrav, og stille slike krav på en hensiktsmessig måte i konkurransene. Miljøkrav kan stilles i alle trinn av anskaffelsesprosessen der det er relevant og knyttet til leveransen. Miljøkrav kan tenkes stilt både som kvalifikasjonskrav, som krav i spesifikasjonene/minimumskrav, som tildelingskriterium og som kontraktskrav. Hvor i prosessen det vil være mest hensiktsmessig å stille miljøkrav, vil blant annet avhenge av hvilket behov som skal dekkes, hva som utgjør miljøbelastningen, modenhet i markedet, konkurransesituasjonen og om det er mulig for leverandørene å dokumentere miljøbelastningen.

Første setning i den foreslåtte bestemmelsen følger opp den overordnede miljøbestemmelsen som er tatt inn i § 5 i den nye anskaffelsesloven. Lovbestemmelsen gjennomfører Norges forpliktelse etter de nye anskaffelsesdirektivene til å styrke offentlige anskaffelser som virkemiddel for å nå målene i EUs 2020-strategi for «smart, sustainable and inclusive growth».

Mens den nye lovens krav er at oppdragsgiver «skal innrette sin anskaffelsespraksis slik at den bidrar til å redusere skadelig miljøpåvirkning», er forskriftenes krav at oppdragsgiver «skal legge vekt på å minimere miljøbelastningen ved sine anskaffelser». Departementet legger til grunn at forskriftenes krav er en operasjonalisering av lovkravet, -og derfor i og for seg ikke nødvendig. Departementet anser det likevel som hensiktsmessig at forskriftene får en egen, overordnet miljøbestemmelse.

Siste setning i den foreslåtte bestemmelsen skal følge opp det anmodningsvedtaket om miljøkrav i offentlige anskaffelser som Stortinget fattet som en del av vedtaket om nasjonalbudsjettet for 2016. Regjeringen ble der bedt om å *«innføre krav om minimum 30 % miljøvekting ved alle offentlig anbud der det er relevant»*.

I høringsnotatet argumenterer departementet for en pragmatisk tilnærming til Stortingets anmodningsvedtak. Formålet er å sikre at miljøkrav skal kunne stilles på den måten som er mest effektiv og hensiktsmessig i hver enkelt anskaffelse. Det vil da ofte være mer relevant å stille konkrete minstekrav til det som skal anskaffes enn å benytte et tildelingskriterium som gjelder klima- og miljøhensyn. Departementet underbygger dette med konkrete eksempler i høringsnotatet.

Departementet legger likevel til grunn at der oppdragsgiver velger å stille miljøkrav som tildelingskriterium, bør miljø vektas med minst 30 %. Dette vil gi et tydelig signal til leverandørene om betydningen av dette kriteriet. En såpass høy vektning vil normalt også gi en reell miljøeffekt på tilbudene i konkurransen.

Departementet varsler i høringsnotatet også at regjeringen skal utarbeide en strategi for grønn konkurransekraft, hvor tiltak knyttet til offentlige anskaffelser vil være et tema. Det arbeides også med å gi veiledning på området.

I løpet av første halvår 2017 tar byrådet sikte på å behandle en egen sak om miljøaspektet i § 5 i den nye anskaffelsesloven. Saken vil legge føringer for hvordan Bergen kommune skal ivareta sine forpliktelser etter denne bestemmelsen. Miljø vil også være et sentralt tema knyttet til samfunnsansvar i den nye anskaffelsesstrategien som byrådet er i ferd med å utarbeide.

Byrådets syn på den foreslåtte bestemmelsen

I kommuneplanens samfunnsdel Bergen 2030 (bystyresak 164-15) legges det overordnede føringer om at miljøhensyn og bærekraft skal være overordnet prinsipp i kommunens planlegging og virksomhet. Byrådet har nedfelt i sin politiske plattform at kommunen skal stille krav om klima- og miljøhensyn i anbudsprosesser.

Byrådet er enig med departementet i at det vil være hensiktsmessig å ta inn i anskaffelsesforskriftene en overordnet bestemmelse om plikt til å vektlegge minimering av miljøbelastningen ved enhver anskaffelse. En overordnet miljøbestemmelse i forskriften vil synliggjøre miljøkravet i det daglige arbeidet med offentlige anskaffelser. Internt i Bergen kommune vil bestemmelsen også være en påminnelse om de forpliktelser vedrørende kommunens anskaffelser som den nylig vedtatte klima- og energihandlingsplanen innebærer for Bergen kommunes egen virksomhet. Forpliktelsene konkretiseres ytterligere gjennom det pågående arbeidet med å utarbeide en egen klima- og miljøplan for Bergen kommunes virksomhet (ref. bystyresak 218-16 «Grønn Strategi - klima- og energihandlingsplan for Bergen»).

Byrådet støtter departementets forslag til formulering av den første setningen i den nye forskriftsbestemmelsen. Den valgte formuleringen følger på en grei måte opp det overordnede miljøperspektivet som fremkommer i § 5 i den nye anskaffelsesloven.

Departementets pragmatiske tilnærming til Stortingets anmodningsvedtak er etter byrådets syn fornuftig. Den foreslåtte formuleringen i bestemmelsens siste setning gir et helt nødvendig handlingsrom for å kunne innrette bruken av miljøkrav og -kriterier i den enkelte anskaffelsen på en slik måte at en oppnår en mest mulig effektiv måloppnåelse i forhold til de spesielle miljøhensyn som skal ivaretas ved anskaffelsen.

Begrunnelse for fremleggelse for bystyret:

Byråds fullmakter § 7: HØRINGSUTTALELSER

Byrådet avgir høringsuttalelser på vegne av Bergen kommune. Høringsuttalelser i prinsipielle saker som samtidig innebærer politiske avveininger, skal avgis av bystyret. Høringsuttalelser avgitt av byrådet sendes uten ugrunnet opphold bystyrets kontor til orientering.

Forretningsutvalget vedtok i møte 22.11.16 (sak 250/16) følgende:

«Komite for finans, kultur og næring innstiller til bystyret som avgir høringsuttalelse til høring «Ny forskriftsbestemmelse om miljø i regelverket om offentlige anskaffelser».»

Byrådet innstiller til bystyret å fatte følgende vedtak:

Bergen kommune avgir høringsuttalelse som følger:

1. Bergen kommune er enig med departementet i at det vil være hensiktsmessig å ta inn i anskaffelsesforskriftene en overordnet bestemmelse om plikt til å vektlegge minimering av miljøbelastningen ved enhver anskaffelse. En overordnet miljøbestemmelse i forskriften vil synliggjøre miljøkravet i det daglige arbeidet med offentlige anskaffelser.
2. Bergen kommune støtter departementets forslag til formulering av den første setningen i den nye forskriftsbestemmelsen. Den valgte formuleringen følger på en grei måte opp det overordnede miljøperspektivet som fremkommer i § 5 i den nye anskaffelsesloven.
3. Departementets pragmatiske tilnærming til Stortingets anmodningsvedtak er etter Bergen kommunes syn fornuftig. Den foreslåtte formuleringen i bestemmelsens siste setning gir et helt nødvendig handlingsrom for å kunne innrette bruken av miljøkrav og -kriterier i den enkelte anskaffelsen på en slik måte at en oppnår en mest mulig effektiv måloppnåelse i forhold til de spesielle miljøhensyn som skal ivaretas ved anskaffelsen.

Dato: 13. desember 2016

Dette dokumentet er godkjent elektronisk.

Harald
Schjelde
rup
byrådsle
der

Dag Inge Ulstein
byråd for finans, innovasjon og eiendom

Vedlegg:

Høringsbrev fra Nærings- og fiskeridepartementet datert 11.11.16

Høringsnotat ny forskriftsbestemmelse om miljø i regelverket om offentlige anskaffelser.

Høringsuttalelse til ny forskriftsbestemmelse om miljø i regelverket om offentlige anskaffelser

Bergen bystyre behandlet saken i møtet 250117 sak 9-17 og fattet følgende vedtak:

Bergen kommune avgir høringsuttalelse som følger:

1. Bergen kommune er enig med departementet i at det vil være hensiktsmessig å ta inn i anskaffelsesforskriftene en overordnet bestemmelse om plikt til å vektlegge minimering av miljøbelastningen ved enhver anskaffelse. En overordnet miljøbestemmelse i forskriften vil synliggjøre miljøkravet i det daglige arbeidet med offentlige anskaffelser.
2. Bergen kommune støtter departementets forslag til formulering av den første setningen i den nye forskriftsbestemmelsen. Den valgte formuleringen følger på en grei måte opp det overordnede miljøperspektivet som fremkommer i § 5 i den nye anskaffelsesloven.
3. Departementets pragmatiske tilnærming til Stortingets anmodningsvedtak er etter Bergen kommunes syn fornuftig. Den foreslåtte formuleringen i bestemmelsens siste setning gir et helt nødvendig handlingsrom for å kunne innrette bruken av miljøkrav og -kriterier i den enkelte anskaffelsen på en slik måte at en oppnår en mest mulig effektiv måloppnåelse i forhold til de spesielle miljøhensyn som skal ivaretas ved anskaffelsen.

Bystyrets behandling:

Følgende representanter tok ordet:

Andreas Madsen Berg (SV), Diane Alexandra Berbain (MDG) og Åsta Årøen (V).

Forslag fremsatt i bystyret

Diane Alexandra Berbain (MDG), fremsatte på vegne av MDG følgende alternative forslag til punkt 3:

«Bergen kommune mener at setning nummer to bør endres til følgende: «Der miljø brukes som tildelingskriterium, skal det minimum vektas 30 %.»

Diane Alexandra Berbain (MDG), fremsatte på vegne av MDG følgende tilleggsforslag punkt 1 – 4:

1. « Klagegebyr for brudd på miljøbestemmelsene i anskaffelsesloven § 5 bør reduseres til kr 0,-
2. Offentlige virksomheter bør kunne ilegges miljøgebyr dersom den offentlige virksomheten ikke har vektlagt miljøkriterier med minimum 30 % der dette har vært relevant.
3. Klagefristen for brudd på miljøbestemmelsene i anskaffelsesloven § 5 bør forlenges til 2 år.
4. Det bør spesifiseres i forskriften at «Kravet om saklig interesse i denne forskriftens § 6 annet ledd ikke gjelder for brudd på miljøbestemmelsene i anskaffelsesloven § 5».

Votering:

Innstillingen punkt 1 og 2 ble vedtatt enstemmig.

Alternativt forslag til punkt 3 fra MDG, fremsatt av Diane Alexandra Berbain (MDG), fikk 11 stemmer (SV+MDG+R) og var dermed falt.

Innstillingen punkt 3 ble vedtatt med 63 stemmer (A+H+FrP+SV+KrF+V+R+Sp).

Tilleggsforslag punkt 1 – 4 fra MDG, fremsatt av Diane Alexandra Berbain (MDG), fikk 11 stemmer (SV+MDG+R) og var dermed falt.

Komite for finans, kultur og næring behandlet saken i møtet 110117 sak 8-17 og avga følgende innstilling:

Komiteens innstilling er likelydende med bystyrets vedtak.

Byrådet innstiller til bystyret å fatte følgende vedtak:

Byrådets og komiteens innstilling er likelydende.